

4. Bibliographie der Schriften

Lærdom Om Et christeligt Levnets Begyndelse, Som indeholder fire Deelee: 1. En grundig Anviisning til sand bod og troe paa Gud. 2. En enfoldig ...

Francke, August Hermann

Kopenhagen, 1725

En grundig og efter den Hell. Skrift forfatted Anviisning Til den sande Christendom.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

En grundig og efter den Høll.

Skript forfatted

Unviisning Til den sande Christendom.

§. I.

Efke enhver er en Christen, som
kalder sig en Christen. Thi en
Christen haver sit navn af den
Hørrer **CHRISTO**, og he-
der saa meget som en der hør Christo til, og
er hans tro discipel, af hiertet troer paa
hans navn, i en oprigtig Kierlighed og un-
der forset efterfølger ham, og til den ende er
med hans Aand begavet og salvet, af hvil-
ken hand lader sig villig lede og regiere.
Naar nu nogen siger: jeg er en Christen;
saa er det saa meget sagt, som om hand sagde:
jeg er Christi discipel, og hør Jesu Christo
til,

til, jeg troer af hiertet paa hannem, som paa min eeneste Frelser, jeg elsker ham uden frømp, og besitter mig saaledes at være findet, som hand, og at efterfølge ham i hans fodspor i mit gandske levnet trolig og bestaa dig, endog under korsset; saa som hand og til den ende haver salvet mig med sin Aand, hvilken boer udi mig, og mig saligen leder og regierer. Hvo som ikke kand sige det, hand kand en heller med sandhed kalde sig en christen.

See der om Esa. 61. v. 1. Matth. 10. v. 37, 38. Cap. 16. v. 24, 25. Luc. 4. v. 18. Joh. 8. v. 31, 32, 35, 36. Cap. 12. v. 26. Cap. 14. v. 21, 23. Cap. 15. v. 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12. Rom. 8. v. 9. Gal. 5. v. 24. Phil. 2. v. 5. 1. Joh. 2. v. 3, 4, 5, 6, 9, 20, 27. Cap. 3. v. 24.

§. 2.

Efterdi man nu af denne herlige betydning, som det christne navn haver, kand som med hænder føle paa, at vel mange tusinde mennisker kalde sig christne, som dog i gierningen ikke ere det, saa er det aldeles ikke got, naar enhver uden al betænkning ifun haaber det beste om sig selv, og vil være anseet for en christen, men ikke gjør nogen eftersegning, om hand fører det bare navn, at hand kaldes en christen, eller om hand og i sand-

sandhed er Christi trofaste og lydige discipel, og et af Gud salvet, og med den Hellig Aand benaadet menneske. Tvert imod er det høyt nødvendigt, at enhver holder alle sine ord og gierninger og sit gandske sind imod den herlige betydning, som det christne navn har, hvor med hand kalder sig. Naar dette skeer, og mennesket erkiender ved Guds naade, at hand hidindtil falskelig og med uret har kaldet sig en christen; eller naar hand ifkun begynder at tvivle, om hand hidindtil haver været en retsindig christen, eller en, saa skal hand fra samme øneblif, naar hand merker, at hand hidindtil har bedraget sig, eller om hand tvivler paa sin tilstand, uden al forhaling begynde at bekymre sig der om, hvorledes hand i gierningen og sandhed maa blive en christen, og saaledes paa en god grund være forsikret om Guds naade. Thi hvad er forskreffeligere, end at ikke vide, om man er et Guds barn og en arving til den evige salighed, eller en? ja vel tvert imod at være vis paa, at man det ikke er, og dog ikke at trage efter, at komme i saadan en salig tilstand, og saaledes i sandhed blive vis paa Guds naade.

S. 3.

Der til er nu først fornøden, at et menneske erkiender sine synder; thi Gud siger:

A 5

Jeg

Jeg er misfundelig, jeg vil ikke være vred
 evindeligen, kiend dog din misgierning, at
 du haver forset dig mod Herren din Gud,
 Jer. 3. v. 12, 13. At dette nu kand skee, skal
 et menneske ydmynge sig af hiertens grund
 for sin Gud, og bede ham inderligen, at hand
 vil give ham sit onde og syndtge hierte ret at
 kiende, at hand ikke maa holde sig for froms-
 mere, end hand er; men meget heller holde
 og erkiende sig for den allerstørste synder:
 thi om hand end ogsaa erkiendte sig for den
 allerstørste synder, (som vi og alle have sær-
 den i os til alt det onde,) omend skönt andre
 maatte udvortes have bedrevet meer synd
 end hand, saa skulde dog det, at hand selv
 holder sig saa ringe, intet skade ham, naar
 hand kun vil søge Guds naade uden hyllerie
 og af hiertet, og ikke til at gjøre den til sin
 ondskabs skiul, men i en sand bodserdighed.
 Evert imod dersom hand synes at være no-
 get, som er intet, da bedrager hand sig selv,
 Gal. 6. v. 2. Og gjør sig selv den største ska-
 de. Saa maa hand da ikke meene, at det er
 nok, naar hand erkiender de udvortes saa
 kaldede grove synder, som er banden, hore-
 rie, tyverie, drukkenskab, og saadanne flere,
 hvilke og vel en hedning kand efterlade.
 Men hand skal gaae bedre ind i sit hierte,
 og prøve sig selv, ja hand, skal bede og paa-
 falde

Falde Gud med en retsindig iver og bestændighed, at hand vil give ham tilkiende, hvorledes ham af naturen fattes wiisdom, hellighed og retferdighed: og hand der imod er undfangen og fød i synd, og derfor død og uduelig til alt got, men til det onde tilbøjelig og et dødsens barn, og i særdeleshed hvorledes hans vantro, i det hand ikke har været hengt ved Gud med sit hierte, hidindtil haver været hans allerførste og sværeste synd, ja en roed til alle hans giørlige indvortes og udvortes synder, og naar da Gud aabner ham øjnene, til at erkiende, at hand hidindtil dybt nok haver været nedstunken i saadan fordømmelig vantro og herskende egen-lierlighed, saa skal hand nødvendig tillige bekiende, at alle hans gierninger, gaaen, staaen, liggen, æden, driften, beden, kirkegang, hans ord og gierning, og al hans hiertes tankers paafund, for den i ham herskende vantroes skyld, intet andet haver været end idel synd, thi uden troen er det umueligt at behage Gud, Ebr. II. v. 6. Og alt det som ikke er af troen, er synd, Rom. 14. v. 23. Men tvivler et menneske paa, om hans gierning hidindtil intet andet haver været end idel synd, da tør hand kun betænke, om hand har henrettet den samme til Gud op-
rigtig, og ikke til et skyn, om hand af hjer-

tet har tragtet der efter, at hand maatte med hannem, som sit højest Gode, i Christo Jesu ved troen blive foreenet, og adlyde hannem som sin Skabere, Fader og Herre? Eller, om hand ikke meget mere haver rettet

* den samme allene hen paa sig selv, sin egen ære, timelig nytte og vellyst, paa det hand mageligen maatte fremdrage sit levnet, og om hand ikke har sørget mindre for sin udydelige siels velfærd, end for legemet? besinder hand det saaledes, saa skal hand vide, at hand her udi intet andet har gjort, end hvad de uomvendte og vantroe, hedninger, Tøder og Tyrker gjøre. Men hvo som er en sand christen, hvad heller hand æder eller drikker, eller gjør noget, gjør hand det alt til Guds ære, 1. Cor. 10. v. 31. Det øyemerke, hvor paa hand har fæstet sit sind, er ikke det timelige liv, men det evige efter Christi formaning Matth. 6. v. 33. Udspørger først Guds rige og hans retferdighed, og alt saadant skal tillegges eder. Hvo som ikke gjør dette, hand er en hedning, som Christus selv vidner v. 23. Paa denne synds kundskab, og at man af hiertet siger: jeg troer det, jeg er en arm synder, ligger meget magt, thi saa let som det er udvortes at sige det, saa svært er det, at sige det ret af hiertet, uden saa er, at Gud aabner en øynene til at

at erkiende sin syndige elendighed, og i denne kundskab af hiertens grund at ydmyge sig.

S. 4.

Naar nu et menniske kiender sig et armt, elendigt, syndigt menniske at være, ja saadan en, som haver kaldet sig en Christen, og dog intet mindre været end den, saa fand efter den rette orden intet andet følge der paa, end en alvorlig anger og ruelse, at mennisket skammer sig og bliver rød over sit væsen, Ezech. 36. v. 32. Thi hand seer nu vel, at hand har hidindtil været en nar og en daare, som skriften kalder de ugudelige Psalm. 14. v. 1. og 53. v. 1. og har mere tragtet efter det tismelige og legemlige, end efter det hvad sielen og den evige salighed angaaer; at hand har været saa grov en hnkflere, som har vilt været anseet for en god Christen, og dog hverken har havt tro eller kierlighed i sit hierte, og enten har levet i aabenbare fiends gierninger, eller og i det mindste hverken været kold eller varm, Aabenbar. B. 3. v. 15. At hand har utallige gange ikke alleneste med uwitterlige, men og med vitterlige og forsatte lige synder forurettet og bedrøvet den Kiere og trofaste Gud, som af idel naade har tilbudet ham den evige herlighed; at hand har fremdraget saa mange aar af sit levnet saa

ilde, og tient sit Kiød og blod, ja satan selv i de syndige begierligheder, i steden at hand skulde have tient den kiære Gud; og dersom et menniske stiller sig det altsammen med alvor for, og der hos videre betænker, hvorledes hand der ved har forsamlet Guds vrede over sig, og gjort sig skyldig til saa svar en straf; i lige maade hvor meget got Gud har bevist ham, hvor stor taalmodighed og langmodighed hand har beteed ham; hvor ofte hand har banket paa hans samvittigheds dør, og hvorledes hand (mennisket) har tvært imod foragtet alt dette: saa giør det ham meget ont, og da ønsker hand at hand ikke saaledes havde syndet. Men der med er det nu alt forsiide; hvad som er skeet, det er skeet: og just det smerter ham saa meget mere, fordi hand ikke kand falde sine synder tilbage, en heller afvelte skylden fra sin samvittighed. Skulde hand nu ved denne sinerte over sine synder, af en kiødelig omhed eller blødhed og af en falsk frygt for at blive melancholisk der over, eller aldeles at fortvivle, blive tilskyndet at slaae denne bedrøvelse af sit sind, og at fordrive den med verdslig selskab, eller paa en anden saadan maade, saa skal hand tage sig i agt, at hand ikke følger der i sit kiøds og blods tilskyndelse. Thi denne er en bedrøvelse, som er efter Gud, og

og giør omvendelse til saliggjørelse, som man ikke fortryder, 2. Cor. 7. v. 10. Men get mere skal hand ved saadan beskaffenhed endnu her foruden bede Gud i himmelen, at hand vilde ved sin Hellig Aand forarbejde en ret alvorlig ruelse i hans hierte, paa det hans synder maa blive hannem ret bittere og fædsommelige, og hand her efter ikke saa tit maa løbe hen igien til det uordentlige væsen.

S. 5.

Men hand maa ikke blive hengendes i saadan en beængstelse og fortrydelse, ikke heller paa en skædesløs maade, eller ved forbenevnte udvortes verdslige middelev søge at frie sig fra den gudelig hiertens bedrøvelse, som over hans synders kundskab i hannem er foraarsaget; men med saadant bedrøvet hierte og sønderknuset og angersuld aand skal hand i en sand tro og en ydmøgt tillid flye til Christi kors, at hand af hans blod og død maa faae naade og syndernes forladelse, og en evig forløsning af al hans synds nød. Thi saa raaber den Herre Jesus alle saadanne bedrøvede syndere til sig Matth. II. v. 28. Kommer hid til mig alle som arbeide og ere besværede, og jeg vil gjøre eder hvile. Saadan vederqvælgelse skal da uden tvivl vederfares ham, naar hand med et ydmøgt og sønderknuset hierte
i en

i en oprigtig og troende hiertens forlængsel vender sine øyne til vor Herres Jesu Christi bittre lidelse og død, fuldkomne fyldestgiørelse og hellige fortieneste, og fatter den samme i en sandferdig troes fast tillid, som det hvor ved en arm synder bliver forligt med Gud, og faaer alle sine synders naadige forladelse, og en evig forløsning. Thi saaledes lærer Paulus Ephes. I. v. 7. I Christo Jesu have vi forløsning formedelst hans blod, (som er) syndernes forladelse, efter hans naades rigdom. Og atter: Vi blive retferdiggiørde uforskyldt af Guds naade ved den forløsning, som er i Christo Jesu, hvilken Gud haver fremsat til en Naadestoel, formedelst troen i hans blod, til at vise sin retferdighed til de forgangne synders forladelse, Rom. 3. v. 24, 25. Og paa et andet sted: Den som ikke vidste af synd, haver Gud gjort til synd for os, paa det vi skulde vorde Guds retferdighed i hannem. 2. Cor. 5. v. 21.

See her om I. Cor. I. v. 30. Eph. 5. v. 2. Ebr. 9. v. 12, 14, 15. Gal. 2. v. 16, 20, 21. Cap. 3. v. 13, 14. Rom. 5. v. 18, 19. Cap. 10. v. 4. Cap. 4. v. 5, 6. Esa. 53. v. 11. Joh. I. v. 29. Jer. 23. v. 6. Apostl. Giern. 10. v. 43. Cap. 13. v. 38, 39.

Naar nu en bødferdig synder saaledes
feer

seer itroen paa Jesum, og fatter hans hel-
lige fortieneste, saa skienker Gud hannem af
naade og for Christi Skyld alle hans synders
forladelse, og gjør ham retferdig. Og efter-
di den første frugt af denne retferdiggiørelse
er fred med Gud og den sønlige frimodig-
hed, hvorved et bedrovet hierte mægtig bli-
ver trøstet, og stillet tilfreds, saa lader den
troende ikke af med bøn og formaning at
banke paa, indtil hand ved den Hellig
Aands naadige virkning erfarer saadant i
sit hierte, og bliver der om forsikret, at naa-
dens dør nu er hannem fuldkommen opluft,
alle hans synder ved Christi blod tilgivne,
og at hand er forliget med Gud ved den Her-
re Jesum, at hand kand dristig kalde ham
sin Fader formedelst den Hellig Aand, og at
samme raaber i hans hierte: Abba, fæder
Fader. Rom. 8. v. 15.

§ 6.

Men man tør ingenlunde tænke, at et
menneske af egen fornuft og kraft kand troe:
thi det er ikke af os, det er Guds gave, Eph.
2. v. 8. Og ingen kand kalde Jesum en Her-
re, uden ved den Hellig Aand, 1. Cor. 12.
v. 3. Derfor skal et menneske, hvilket
Gud haver ført til sin synds kundskab og
fortrydelse, give Gud æren, og erkiende at
hand er den, som ved sin naades hemmelige
kraft,

Kraft, hvilken beviser sig formedelst ordet, antender troen i hiertet, hvilken hand kun skal ikke staae imod, men meget mere raabe til Gud af sit elendigheds dyb, og ydmygelig paafalde ham om troens naade: paa det hans troe maa ikke beroepaa menneskelig mening, vitsdom og gierning, men paa Guds kraft; og paa det ogsaa hans salighed ikke maa fremdeles være en blot indbilding, men sandhed, hvilken hand maa besidde i en sand og levende troes guddommelig visshed.

§ 7.

Naar nu et menneske har af naade antammet en sand troe, og ved den samme syndernes forladelse, saa skal og Herren en negte hannem videre forsikringer og frugter af sin naade, men ligesom hand har begieret, skal hand altid rigeligere opfylde hans hierte, som ved troen er retferdiggiort, med sin guddommelige fred, trøste og glæde det, ja overflødig udgøde sin kjerligheds velsignede strømme i hans hierte formedelst den Hellig Aand, hvilken hand skal skienke hannem til sit faderlige venskabs og herlige arves pant i Christo Jesu. Og da skal hand og fornemme, at hand haver faaet et gandske andet sind, og er bleven et nyt creatur i Christo, i hvilken hand af Gud, som hans gierning, er

er skabt til gode gierninger / 2. Cor. 5. v. 17. Eph. 2. v. 10. Og erfarer saa i sandhed, at Gud og fuldkommer sine forjættelser paa hannem, hvilkke hand har givet ved propheeten, der hand siger : Jeg vil stænke reent vand over eder, og I skal være rene af alle eders ureenheder, og fra alle eders afguder vil jeg rense eder, og jeg vil give eder et nyt hierte, og give en ny aand i eder, og borttage det steen-hierte af eders kiød, og give eder et kiød-hierte, og jeg vil give min Aand inden i eder, og gjøre det, at I skal vandre i mine skikke, og holde og gjøre mine rette, Ezech. 36. v. 25, 26, 27. Ja hand er allerede bestenkt i hiertet fra en ond samvittighed, og toet paa legemet med reent vand, Ebr. 10. v. 22, 23. Og lader sig sin siel være mere anselegen end som tilforn. Thi hans sind er nu ikke mere jordisk, men himmelsk, og hand seer nu ikke mere paa det timelige liv og dets vellyst, men hand er henvendt til Gud med en hiertelig tierlighed, og tragter efter det evige, det som er oven til, der Christus er, fiddendes hos Guds høyre haand, Coloss. 3. v. 1, 2. Og saaledes begynder hand saa at anstille sit levnet, at det ikke maa være Gud i himmelen imod, men meget mere behage hannem vel ; hand kand ikke tale saa frekt som hand gjorde tilforn, men befinder

finder stor uro i sit hierte, naar hand, som tilforn, taler unyttig snaf; hand vil nu ikke tage sig det for, som hannem got synes efter hans fiod og blod: men hand vil meget mere først være forsikret, om det og kommer o- vereens med Guds villie. Hand gider ikke vakle med sine tanker hid og did, en heller tragte efter de høye ting; hand gjør sig nu ingen glæde mere af det verdslige væsen, fordi hand har fundet og erkiendet noget som er meget bedre hos Gud i Christo. Kortel- lig, fordi hand veed, at hand er for Gud i Christo retferdig, og har faaet et nyt liv af Gud, saa vil hand nu ikke gierne tabe denne naade igien og det liv, som hannem er skien- ket; hvilket skulde skee, dersom hand vilde løbe igien til sit forrige syndige væsen, og derfor er hans gandske sind der hen rettet, at hand i Christo maa føre et gandske andet og nyt levet, og en Gud behagelig omgiens- gelse; og denne ny villie er levendes, kraftig og ferdig i ham til at stræbe med al al- vor i gierningen at øve alt got, og er hand saa gandske anderledes beskaffen, end tilforn, der hand kun lod det blive ved kraftesløs vil- lie og ønske, og ikke bekymret sig om Guds Fierligheds og gudfrugtigheds sande beviis- ning.

§ 8.

Ligesom mennisket nu ved Christum har

er.

erlanget den tilgang i troen til den naade, som hand staaer udi, Rom. 5. v. 2. saa maa hand og ingenlunde tænke, at hand vilde eller kunde ved sig selv og sine egne naturlige kræfter efterdags gjøre noget der til, at vorde bedre, frommere og helligere i sin tilkommende omgængelse; men hand maa ogsaa her give sin Frelser allene æren, og i troen bekiende, at den samme allene er gjort hannem af Gud som til retferdighed, saa og til hellighed, I. Cor. I. v. 30. I hvilken og ved hvis naade og Aand det gandske gudelike helliggjørelses verk maa begyndes og indtil enden fremsættes. Hvorfor hand altid ydmøgeligen skal paakalde den fiere Gud, at hand ved troen paa Christum Jesum vilde rense hannem hans hierte altid mere og mere fra onde tanker og begieringer, derimod altid formedelst den Hellig Aand forsøge i hannem kierligheden til at hellige hans navn, og særdeles kraftig styrke ham i tilliden paa hans naade, at hand maa beholde den visse forsikring, at den som haver virket i ham at ville, og haver begyndt den gode gierning, skal og give at udrette og fuldende den. Saaledes forarbejder hand da sin saliggjørelse med frygt og bevelse, Philip. 2. v. 12, 14. Cap. I. v. 6. at hand maa ikke blive sikker og tryg igien. Zvert imod be-
der

der hand Gud uafsladelig, at hand vil giøre ham stærk formedelst sin kraft i det indvortes menneske, og altid giøre ham ligere efter hans hellige billede; og lige derudi setter hand al sin fremvert, der hen stræbendes i en troende bøn med stadig hiertens forlængsel, at hand i den sande tro paa den Herre Jesum maa kraftig af Gud styrkes, ja i den samme komme til en ret mandelig kraft, hvilket skeer i det Christus ved troen boer og lever i hans hierte, og hand (mennesket) i den sammes saliggjørende kierlighed og naade er vdfæstet og grundfæstet, saa at hand i sandhed lever i Guds Sønns troe, som Paulus siger Gal. 2. v. 20. Og saaledes altid bliver hans billede ligere. Eph. 3. v. 16. 17. 18. 19. Col. 2. v. 5. 6. 7.

S. 9.

Saa er det ham nu ikke ligemeget, hvorledes hand lever og omgaaes, eller at hand kun nogenledes maa ansees for dydefuld, Men fordi Christus haver kaldet ham, at hand skulde negte sig selv for Christi skyld, og følge ham, saa gaaer ogsaa hans digten og tragten ifkun derhen, at give nøye agt paa hans ven, og ved hans Aand som hans tiener gaae efter ham, og udi hans fodspor, omgaaes, ligesom hand omgiffes i kierlighed, ydmyghed, sagtnodighed, taalmodighed,

hed, og bestandig trofasthed, I. Joh. 2. v. 6. Joh. 12. v. 26. Cap. 13. v. 34, 35. Og derfor korsfæster hand sit kiød med lysterne og begieringer, Galat. 5. v. 24. Og troer, at verden er ham, og hand verden korsfæst; hand hader og fornægter ogsaa al dens ugudelige væsen, og dens verdslige lyster, Tit. 2. v. 12. Og naar onde lyster røre sig og stige op i hans kiød og blod, saa holder hand sig derfra og strider derimod, I. Pet. 2. v. 11. og dette altsammen gjør hand allene for den Herres Jesu skyld, at hand ikke skal vanære ham i sit legeme eller siel. Hand elsker Gud og sin næste afhiertet, og er Guds ordlydig med en villig aand, allene for Herrens skyld, og at hand maa erkiendes for hans discipel, og at Guds naade maa prises i hannem, Joh. 12. v. 26. Cap. 14. v. 21. og saa fremdeles. Thi til den ende haver Gud gjort ham deelagtig i den guddommelige natur, og skienket ham guddommelig kraft i alle de ting, som høre til livet og gudsfrygtighed, 2. Petr. 1. v. 3. 4. at nemlig Christus maa prises i hans legeme og i hans aand, hvilke høre Gud til, I. Cor. 6. v. 19, 20.

§. 10.

Ved den samme troe, i hvilken hand undergiver sig Christo og efterfølger hannem, omgaaes hand nu ogsaa gandske anderledes med

med de af Gud forordnede naades midde-
 ler end tilforn, thi hand bær imod de samme en
 hellig ærbødighed, og bruger dem i en sand
 gudelig orden, og til deres rette hellige hen-
 seende, som det er Gud behageligt og ham selv
 til salighed tjenligt. Thi ligesom hand er is-
 gienfødte af den usforkrenkelige Guds levende
 ords sæd. 1. Pet. 1. v. 23. Jak. 1, 18. saa er
 hand nu som et nyfødt Guds barn, af hierttet
 begierlig efter det samme ord, som efter en reen
 melk, paa det hand derved maae tage til og
 altid mere og mere blive oplyst, stædse klarere
 at see og smage sødeligere Herrens venlighed
 som hand nu allerede i sin omvendelse har
 begyndt at smage ved troen. 1. Pet. 2. v. 2. 3.
 Derfor er det ham nu en hiertens lyst og
 glæde stædse at omgaaes med Guds ord, hand
 læser, randsager, hører og overvejer nu den
 hellige skrift med en sand andagt og bræn-
 dendes bøn, saa at hand paakalder Gud om
 forstands oplyste øien. Og søger derudi den
 rette føde og spisning for sin siel. Thi hand
 randsager nu ikke mere den hellige skrift af
 en forsengelig Curiositet og nysgierighed
 eller blot for videnskabsskyld, men, at den
 maa altid gjøre ham visere, hvorledes hand
 kunde frelse sin siel ved troen paa Jesum
 Christum. 2. Tim. 3. v. 15. og at hand al-
 tid bedre maa blive opbyggt paa Apostler-
 nes

nes og propheternes grundvold, saa Jesus Christus selv er den fornemteste hjørnesteen Ephes. 2. v. 20. og dagligen øse og tage mere nytte deraf til lærdom, til straf, til retelse, til optugtelse som er i retferdighed, og blive tilberedte til ald god gierning, fornemligen til den daglige troens kamp. 2. Tim. 3. 16, 17. Ps. 19. v. 8, 9, 10, 11, 12. Derfor gaaer hand nu ikke mere af tvang eller sædvane, eller at sees af mennisker i den offentlige kirkes forsamling, men hand besøger den gierne og flitteligen af hiertelig kierlighed til sandheden, og af en oprigtig forlængsel af lærerens mund videre at blive opbyggt, som ogsaa at paakalde, love og takke Gud med andre i en christelig samsund, og at give andre med sin nærværelse hos den offentlige Guds tjeneste et opbyggeligt exempel. Skulde hand og maa ikke ikke uden grund erkiende, at lærerens tilstand og lærdom ikke altid var opbyggelig nok, ja ydermere af de onde frugter slutte eller merke manges fordervet tilstand udi meenigheden; saa kand hand vel ingenlunde kalde got hvad ont er, men dog tilsteder troen paa den Herre Jesum ikke, at hand derfor afviger fra sin hiertelig kierlighed til nogen. Tvært imod, efterdi hand ikke tilegner sig selv den naade som hand har annammet, men giver Gud allene æren, som

haver skienket ham samme, saa bevarer hand
 sig i Kierligheden til en hver, og fordi hans til-
 stand, hvor udi hand selv tilforn haver væ-
 ret, staar hannem for øyne, saa haver hand
 og med de værste en hiertelig medynk, og
 paafalder Gud inderlig om deres omvendel-
 se og bedring. Troen paa den Herre Jesum
 opfylder hans hierte altid mere og mere ikke
 allene med den broderlig, men og med den
 almindelig Kierlighed, formedelst hvilken
 hans sind saaledes henbøyes til at vinde og
 forbedre andre, at hand formedelst mange
 der misbruge evangelium, ikke skiller sig fra
 den gandske meenighed, men er meget mere
 ifkun bekymret, at hand selv i sandhed maa
 findes iblant dem, som bruge det ret, og at
 hand ved Jesu Christi Aands kraft, som
 hand haver faaet, saaledes maae vandre
 iblant menniskene, at hand fand være et ex-
 empel for dem, som troe paa ordet, i omgien-
 gelse, i Kierlighed, i aand, i troe, i Kyskhed. 1.
 Tim. 4. 12. Ja at hand efter Christi villie
 fand være got salt, hvormed det øvrige og
 maae blive saltet. Matth. 5. v. 13. Imid-
 lertid befaler hand det Herren, hvorledes
 hand vil velsigne det paa andre, og efter sin
 barmhiertigheds rigdom og uendelig kraft
 hindre og styre fordervelsen. Og ligesom
 hand nu, efter hand haver omvendt sig af
 hiers

hiertet til Christum, har Guds ord kiere
 end tilforn; saa er det hannem nu og ret
 yndeligt, at hand efter Christi befaling er
 døbt i Faderens, Sønnens og den Hellig
 Aands navn, og der ved er optagen af Gud
 i hans naades pagt, Matth. 28. v. 19. Thi
 omendskjønt hand ikke kand rose sig der af,
 at hand har holdet sin daabes pagt troiligen
 paa sin side, saa veed hand dog og troer, at de
 naades gaver og det Guds kald, i hvilke
 Gud har gjort ham deelagtig i daaben, ere
 ufortrydelige, Rom. 11. v. 29. Og at hand
 naadeligen har tilgivet hannem hans utro-
 skab; glæder sig ogsaa ved den gode sam-
 vittigheds pagt med Gud, 1. Petr. 3. v. 21.
 Og lader sin daab komme i sin daglig kraft
 og velse, vel vidende, at hand er begra-
 ven med Christo ved daaben til døden, at li-
 gesom Christus er opreist fra de døde ved
 Faderens herlighed, saa skulde og vi van-
 dre udi et nyt levnet, Rom. 6. Cap. 4. v.
 Herrens nadvere bliver nu agtet hos han-
 nem ret dyr og værdig, og som det hierteli-
 gen har angret hannem, at hand hidindtil
 skammeligen har misbrugt den, da hand if-
 fe har været en sand Christi discipel, og dog
 har annammet den, saa gaaer hand nu saa
 meget mere med tilbørlig prøvelse i troen
 døden, annammer med sin uværdigheds

ndmyge erkiendelse, og med en hellig ærbødighed Herrens Legeme og Blod til sin troes styrkelse og opholdelse, forkynder saaledes Herrens død, og fornyrer i Anden sit forsæt og gandske sind, efterdags at leve og døe ikke sig selv, men den som er død og opstanden for hannem, i hvilket sind hand da, som ellers altid, saa i særdeleshed efter Herrens nadveres brug, formedelst en uafsladelig bøn, stedse varende agtsomhed over sit hierte, og en alvorlig striid imod synden, saa og ved den hellige nadveres flittige brug søger at styrke sig, og foragter ikke med forsæt nogen af de middelev, som Gud har givet, eller bruger dem efterladen, formedelst hvilke hand kand overvinde synden, og tage til i troen paa den Herre Jesum, og i alre retsindigt væsen, som er i hannem.

S II.

Formedelst den samme troe befaler hand al sin gieren og laden i den trofaste og kiere Guds hænder, som nu i Christo Jesu har ham faderlig kiere, og ikke kand mene det ont med ham, en heller skal forlade eller forsømme ham. Derfor forlader hand sig ikke mere som tilforn paa menniskens gunst, magt og anseelse, men allene paa Guds naade, almagt, og troskab, og lader gierne den frygt og angest fare, som vil quæle hans hierte, og

faster ikke sin tillid bort, hvilken hand setter
 formedelst Christum paa Gud, eftersom den
 haver en stor belønning. Psalm 37. v. 5.
 Ps. 40. 18. og 55. 23. 1. Pet. 5. v. 7. Ebr.
 10. v. 35. Cap. 13. v. 5. Ydermere forret-
 ter hand i denne sin troe sit kalds arbejde
 med glæde og frimodighed, Gud til ære og
 sin næste til gavn uden gierighed, tager og-
 saa sin timelig udførelst og ophold deraf;
 dog tilskriver hand sin legemlig forsørgelse
 ikke sine hænders arbejde men Guds velsig-
 nelse, thi mange arbejde vel meget, og faae
 dog intet. I densamme troe tager hand det
 alt villig over sig, hvad Gud tilfører han-
 nem af trængsel, og over sig, at hand altid
 maa vorde trostigere og frimodiger i armød,
 sygdom, ja i døden selv, og i alt det hvorudi
 ellers de ugudelige mennisker vilde mistviv-
 le. Thi hand veed jo, og troer paa det aller-
 visseste, at alt dette paalegges ham af den tro-
 faste og kiære himmelske faders haand, som
 derved beviser hannem sin faderlig kierlig-
 hed i Christo. Ebr. 12. v. 5. 6. 7. Og visse-
 ligen fører alt til hans beste, efter som skre-
 vet staaer; alle ting tiene dem til gode, som
 elske Gud, de som ere kaldede efter forsæt-
 tet. Rom. 8. v. 28. Ja, naar hand for sin
 gudfrøgtigheds skyld bliver af verden for-
 haanet, forskudt, og forfult, saa overvinder
 hand

hand det alt formedelst den samme troe, og bliver altid dristigere og frimodigere, agtende det for idel glæde og Guds naade, at hand bliver værdiget til, at vanæres for Christi navns skyld. Apost. Gier. 5. v. 41. Matth. 5. v. 11. 12. Luc. 6. v. 22. Ved den samme troe lader hand sig gierne nøye med Guds naade. 2. Cor. 12. v. 9. Og lærer at sige af hiertens grund med Assaph af den 73. Psal. Herre, naar jeg ikkun haver dig, skytter jeg hverken om himmel eller jord, (eller; hvem haver jeg i himmelen? lige ved dig haver jeg ikke lyst til noget paa jorden.) Forsmægter mit fiod og mit hierte, saa er Gud min hiertens flippe og min deei evindeligen.

§ 12.

I en summa: Formedelst den samme troe hader hand nu det onde, og henger fast ved det gode, Rom. 12. v. 9. Frøgter sig for ingen ting saa meget, som for synden, og sin himmelske Faders unaade; seer, at den udvortes gudfrøgtigheds skin, uden en sand hiertens fromhed, ikkun er hyklerie: flyer ikke allene alle udvortes udyder, men og alt ond skin og ligedannelse efter verden; forbander til den ende af sit hierte alt ont forset, og at samtykke end og i den aller mindste synd, fordi hand lever altid som for Guds og Jesu Christi ansigt, og intet mere
for

søger, end at behage Gud vel, holde ved og forblive tro i den hellige samfund, hand har med hannem i Christo. Hand søger og ingen roes i gode gierninger, om endskjønt hand bemøyer sig at vorde den ypperste i gode gierninger. Tit. 3. v. 8. Saa søger hand og ikke at have roes over nogen anden, i det hand seer hans bræk og feil. Galat. 6. v. 4. Thi ligesom hand har med sin egen bræk nok at gjøre, og skammer sig over de samme for Gud; saa straffer hand vel ved al leylighed sin næste, naar hand seer at hand gjør synd, og søger med en medlidensheds og spagferdigheds aand at hielppe ham til rette igien. Gal. 6. v. 1. Men beder Gud tillige for ham om naade til bedring. Men naar hand selv snubler, eller bliver overilet af en feil, saa smigrer hand ikke for sig selv der i, men vender sig til Gud, og beder om naade at Gud vilde forlade hannem hans forseelse, og styrke ham ved sin gode Aand, at hand maa leve i fremtiden forsigtigere og troligere. Og saaledes faer hand da fort i sin Kamp og bliver ikke træt, men venter med taalmodighed og troens fulde haab paa sin forløsfelses dag, og den store Guds og vor Herres Jesu Christi Aabenbarelse og det evige livs krone, som hand visseligen af naade skal faae af hans haand. Tit. 2. 12, 13.

2. Tim. 4. v. 8,

Der